

**POVZETKI /
ABSTRACTS**

Lucija Čok

VEČJEZIČNOST IN MEDKULTURNA OZAVEŠČENOST – NAVIDEZNA RESNIČNOST ALI UZAVEŠČENA IZKUŠNJA?

Spremljanje, raziskovanje in inoviranje učnih praks v jezikovno in kulturno kontaktnih prostorih so se skozi raziskovalno delo avtorice spreminjali do take mere, da je stalnica v prenosu empiričnega dela v prakso iskanje izvirnejših in učinkovitejših rešitev. Novi pristopi v učenju in poučevanju, ki omogočajo učinkovito jezikovno in medkulturno komunikacijo med ljudmi, zavračajo prepričanje, da obstajajo tako digitalne kot analogne oblike učenja, ki ne potrebujejo neposrednega stika z živim jezikom, pač pa zakonitosti medosebne komunikacije uporabijo kot orodje za ohranjanje kulturne raznolikosti in humanistične paradigme naše civilizacije.

Ključne besede: obstojnost jezikov, večjezičnost, medkulturna komunikacija, inovativni pristopi pri poučevanju jezikov

MULTILINGUALISM AND INTERCULTURAL AWARENESS – VIRTUAL REALITY OR IMMERSIVE EXPERIENCE?

Monitoring, research and innovation of teaching practises in linguistic and cultural contact areas have changed throughout the author's research career in such a way that the constant in implementing the empirical work into practise is the search for more original and effective solutions. New approaches to an educational and teaching culture that enables effective interlingual and intercultural communication in both analogue and digital environments open the way to strategies that reject the utopian ideas of unnecessary living contact with language, but put the laws of interpersonal communication into practise, prevent the degradation of the diversity of cultures and enable the preservation of the humanistic paradigm of our civilization.

Keywords: persistence of languages, multilingualism, intercultural communication, innovative approaches in language teaching

Zarja Zver

JEZIKOVNA POLITIKA IN JEZIKOVNO NAČRTOVANJE ZA SLOVENŠČINO: VLOGA DIGITALNE OPREMLJENOSTI ZA JEZIKOVNO ENAKOPRAVNOST SLOVENŠČINE V ITALIJI

V poglavju predstavim položaj slovenske skupnosti v Italiji, pri tem pa izpostavim neenakopравnost slovenskega jezika v tem prostoru, ki se odraža v jezikovnem secesionizmu. Skupnost zato poziva k oblikovanju eksplicitne jezikovne politike, ki naj naslavlja tudi vprašanje digitalne opremljenosti. Osrednjo vlogo pri tem prevzema Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI), zato predstavim njegove ključne dosežke na tem področju, zlasti korpus lektoriranih slovenskih besedil z območja slovensko-italijanskega jezikovnega stika STIKit.

Ključne besede: slovenščina v Italiji, jezikovna politika, jezikovna enakopравnost, digitalna opremljenost

LANGUAGE POLICY AND LANGUAGE PLANNING FOR THE SLOVENE LANGUAGE: THE ROLE OF LANGUAGE TECHNOLOGY FOR THE EQUALITY OF SLOVENE IN ITALY

In the chapter, I examine the position of the Slovene community in Italy, highlighting two aspects of inequality affecting the Slovene language in this context, manifested as linguistic secessionism. The community thus calls for explicit language policies that also address digital infrastructure. Central to these efforts is the Slovene Research Institute (SLORI), therefore I outline its key achievements, particularly the creation of STIKit, a corpus of proofread Slovene texts from the Slovene-Italian language contact area.

Keywords: Slovene language in Italy, language policy, language equality, digital infrastructure

Susanna Pertot

JEZIKI V TERAPEVTSKI SOBI: SLOVENSKO-ITALIJANSKA DVOJEZIČNOST V PSIHOTERAPIJI

Poglavje predstavlja kvalitativno raziskavo o delovnih izkušnjah osmih dvojezičnih psihoterapevtov pri obravnavi pacientov, s katerimi delijo ista dva jezika, slovenščino in italijanščino, ter isto jezikovno okolje na naselitvenem območju Slovencev v Italiji. Podatki, pridobljeni s polstrukturiranimi intervjuji, se navezujejo na izbiro jezika, pojave medjezikovnega stikanja in dinamike, povezane s transferjem in kontratransferjem. Iz raziskave izhaja, da terapevti svoja jezikovna opažanja pripisujejo značilnostim slovenske pokrajinske pogovorne različice, t. i. »zamejščine«, in dinamikam znotraj skupnosti Slovencev v Italiji.

Ključne besede: dvojezičnost, psihoterapija, medjezikovno stikanje, slovenščina kot manjšinski jezik

LANGUAGES IN THE THERAPY ROOM: THE SLOVENE-ITALIAN BILINGUALISM IN PSYCHOTHERAPY

This paper presents a qualitative study on the experiences of eight bilingual psychotherapists who treat patients with whom they share the same two languages, Slovene and Italian, as well as the same linguistic environment, i.e. the settlement area of Slovenes in Italy. The data, collected through semi-structured interviews, relate to language choice, instances of interlingual contact, and the dynamics associated with transfer and countertransference. The findings suggest that therapists attribute their observations to the characteristics of the Slovene regional spoken variety, known as *zamejščina* (i.e. the lect spoken on the other side of the border) and to the dynamics within the Slovenian community in Italy.

Keywords: bilingualism, psychotherapy, interlingual contact, Slovene as a minority language

Mojca Jesenovec, Valentina Novak

SLOVENSKA IZOBRAŽEVALNA VERTIKALA NA MADŽARSKEM

V poglavju s študijo primera predstavlja zgodovinski pregled in trenutno stanje slovenske izobraževalne vertikale na Madžarskem. Šolanje v priznanem manjšinskem jeziku ima v Porabju zgodovinsko osnovo, trenutno stanje pa nakazuje neskladje med pričakovanji udeleženih akterjev in dejanskim stanjem slovenščine v okviru vzgojno-izobraževalnih ustanov. Zaradi izzivov, ki jih predstavlja ohranjanje jezika kot temeljnega elementa identitete, je nujno oblikovanje dolgoročne strategije, ki bi morala predvideti tudi sistemsko izobraževanje ustreznega pedagoškega kadra. Za to na Madžarskem sicer skrbita katedri za slovenistiko na univerzi ELTE v Budimpešti in na ELTE SEK v Sombotelu.

Ključne besede: slovenščina, dvojezičnost, manjšinski jezik, izobraževalna vertikala, Porabje

SLOVENE EDUCATIONAL SYSTEM IN HUNGARY

This paper, through a case study, presents a historical overview of the Slovenian educational system in Hungary, and the description of its current situation. There are historical foundations for the education in a recognized minority language in the Rába Region. The current situation reveals a discrepancy between the expectations of the involved actors and the actual status of the Slovenian language within educational institutions. Given the challenges of preserving the language as a fundamental element of identity, it is crucial to develop a long-term strategy that includes systematic training for teachers. In Hungary, this task is undertaken by the Chair of Slovenian Studies at ELTE in Budapest and The Chair of Slovenian Studies at ELTE SEK in Szombathely.

Keywords: Slovene language, bilingualism, minority language, educational system, Rába Region

Katalin Munda Hirnök

STALIŠČA STARŠEV DO DVOJEZIČNE OSNOVNE ŠOLE V PORABJU NA MADŽARSKEM

Pri ohranjanju slovenskega jezika v Porabju ima pomembno vlogo manjšinski izobraževalni sistem. Poglavje na podlagi spletne ankete, izvedene med starši otrok, ki obiskujejo dvojezično osnovno šolo na Gornjem Seniku in v Števanovcih, proučuje stališča anketiranih do dvojezične šole. Rezultati kažejo, da se večina anketiranih staršev strinja z modelom dvojezičnega izobraževanja, ki se izvaja v Porabju in meni, da obiskovanje dvojezične šole za otroka predstavlja prednost. Ugotovitve kažejo, da je dvojezična šola ključnega pomena za vitalnost slovenske skupnosti.

Ključne besede: porabski Slovenci, slovenski jezik, izobraževalni sistem, stališča

PARENTS' OPINIONS ON BILINGUAL PRIMARY SCHOOL IN RABA REGION IN HUNGARY

The minority education system plays a crucial role in preserving the Slovene language in the Raba Region. Based on an online survey conducted among parents of children attending bilingual primary schools in Gornji Senik/Felsőszölnök and Števanovci/Apátistvánfalva, this paper examines their attitudes towards bilingual schools. The results show that the majority of parents support the bilingual education model implemented in the Raba Region and consider it an advantage for their child to attend a bilingual school. The findings underscore the vital importance of bilingual schools for sustaining the Slovene community in the region.

Keywords: Slovenes of the Raba Region, Slovene language, educational system, opinions

Attila Kovács

ŠOLA PREKO MEJE – MOTIVI IN RAZLOGI, KI MADŽARSKE UČENCE SPODBUJAJO K OBISKOVANJU DVOJEZIČNIH OSNOVNIH ŠOL V SLOVENIJI

Poglavje opisuje glavne razloge in motive za vpis otrok iz Madžarske v dvojezične šole v Prekmurju (v slovenščini *Prekmurje*, v madžarščini *Muravidék*) od šolskega leta 2015–2016 naprej, in sicer na podlagi statističnih podatkov, ki so jih posredovale dvojezične osnovne šole v Sloveniji, intervjujev z ravnatelji dvojezičnih šol in starši ter novinarskih in drugih medijskih virov. Med ugotovljenimi motivi sta najbolj izstopala dva, in sicer otrokom prijazen slovenski šolski sistem (v primerjavi z madžarskim) in večjezičnost v šolah, tj. poučevanje več jezikov, tj. več tujih ali svetovnih jezikov.

Ključne besede: dvojezične šole, nacionalno mešano območje Prekmurje, dvojezične osnovne šole, učenci iz Madžarske, schengenski režim.

SCHOOL ACROSS THE BORDER – MOTIVATIONS AND REASONS OF HUNGARIAN PUPILS ATTENDING BILINGUAL PRIMARY SCHOOLS IN SLOVENIA

The chapter draws on statistical data from bilingual primary schools in Slovenia, interviews with school principals and parents, as well as insights from newspapers and other media sources, to explore the key reasons and motivations driving the enrolment of children from Hungary in bilingual schools in the Slovenian region of Prekmurje. Two factors emerge as particularly significant: the child-centred approach of the Slovenian school system and the schools' focus on teaching multiple languages, including major global languages.

Keywords: bilingual education, ethnically mixed area in Prekmurje, bilingual primary schools, pupils from Hungary, Schengen regime

Mojca Medvešek
Tatjana Balažic Bulc

DOPOLNILNI POUK MATERNEGA JEZIKA IN KULTURE OTROK DRUGIH NARODNOSTI V SLOVENIJI: IMPLEMENTACIJA V PRAKSI

Poglavje obravnava implementacijo dopolnilnega pouka maternega jezika in kulture (DPMJK) za otroke priseljencev v Sloveniji, ki se kljub zakonsko zagotovljeni pravici do učenja maternega jezika v praksi sooča z izzivi. Raziskava, izvedena med 33 učitelji DPMJK v letu 2024, je pokazala, da so glavni izzivi nefinanciranje učiteljev s strani držav izvora ter pomanjkanje povezanosti DPMJK s šolskim okoljem. Čeprav učitelji večinoma pozitivno ocenjujejo sodelovanje s šolami, si želijo večje vidnosti in vključenosti v šolske dejavnosti.

Ključne besede: dopolnilni pouk maternega jezika in kulture, manjšinski jeziki, priseljenki otroci, jeziki v izobraževanju, izobraževalna jezikovna politika

EXTRACURRICULAR TUITION OF MOTHER TONGUE AND CULTURE TO CHILDREN OF OTHER NATIONALITIES IN SLOVENIA: IMPLEMENTATION IN PRACTICE

This paper focuses on the implementation of extracurricular mother tongue and culture classes for immigrant children in Slovenia, which, despite the legal right to mother tongue classes, faces challenges in practice. A survey of 33 teachers in 2024 revealed that the main challenges are the lack of funding for teachers from the countries of origin and the lack of integration of extracurricular mother tongue and culture classes into the school environment. Although teachers are mostly positive about the cooperation with schools, they would like to be more visible and involved in school activities.

Keywords: extracurricular mother tongue and culture classes, minority languages, immigrant children, languages in education, educational language policy

Igor Jovanović

OKVIRNA ZGODBA O DVEH ANAH

Poglavje bo s tehniko okvirne zgodbe opisal življenje dveh mladih deklet različnega porekla in družbenega položaja, a z istim imenom, ki sta se spoznali v koncentracijskem taborišču Bergen-Belsen v začetku leta 1945. Prva je Slovenka Ana Mislej, ki je odraščala v kmečki družini v majhni slovenski vasi, druga pa Judinja Ana Frank, rojena v Nemčiji v meščanski družini. Dekleti sta se v taborišču spoprijateljili in kljub jezikovni oviri našli način, kako se v zahtevnih življenjskih razmerah sporazumevati.

Ključne besede: okvirna zgodba, Anica Kovačić, Anne Frank, Bergen-Belsen, komunikacija

FRAME STORY ABOUT TWO ANNAS

The paper will use the frame story technique to describe the lives of two young girls of different origins and social status but with the same name who met in the Bergen-Belsen concentration camp in early 1945. The first is Slovenian Ana Mislej, who grew up in a peasant family in a small Slovenian village, while the second is Jewess Anne Frank, born in Germany to a bourgeois family. The girls befriended each other in the camp and, despite the language barrier, found a way to communicate in challenging living conditions.

Keywords: Frame story, Anica Kovačić, Anne Frank, Bergen-Belsen, communication

Milena Mileva Blažič

ANICA KOVAČIČ, SLOVENSKA PRIJATELJICA ANE FRANK – JEZIK SOŽITJA V ČASU KONFLIKTA

Poglavje prinaša kvalitativno analizo intervjuja I. Jovanovića in I. Šaponje z Anico Kovačič (roj. Mislej), opravljenega v sklopu projekta Stoletje evropskega antifašizma. Hrvaški *Vijesnik* je že l. 1965 poročal, da je Anica poznala Ano Frank, jo v taborišču vsakodnevno srečevala, avtorica enega najbolj znanih pričevanj holokavsta pa je v rokah svoje »slovenske prijateljice« tudi umrla. Poglavje osvetljuje podrobnosti življenja Anice Mislej in njenega prijateljstva z Ano Frank.

Ključne besede: Ana Frank, Anica Kovačič (r. Mislej), Bergen-Belsen, taborišče, *Stoletje evropskega antifašizma*

ANICA KOVAČIČ, SLOVENIAN FRIEND OF ANE FRANK – THE LANGUAGE OF COEXISTENCE IN TIMES OF CONFLICT

The chapter presents a qualitative analysis of an interview conducted by I. Jovanović and I. Šaponja with Annica Kovačič (née Mislej) as part of the Centenary of European Antifascism project. The Croatian *Vijesnik* reported as early as 1965 that Anica knew Anne Frank, met her daily in the camp, and that the author of one of the most famous Holocaust testimonies died in the arms of her “Slovenian friend”. This chapter sheds light on the details of Annice Mislej’s life and her friendship with Anne Frank.

Keywords: Anne Frank, Anica Kovačič (née Mislej), Bergen-Belsen, camp, Second World War, *Centenary of European anti-fascism*

Robert Devetak

OPCIJSKI SPORAZUM IN REFERENDUM V KANALSKI DOLINI LETA 1939 SKOZI PERSPEKTIVO POROČANJA SLOVENSKEGA ČASOPISJA

Poglavje obravnava opcijski sporazum in referendum o preselitvi nemškega prebivalstva, o katerih sta se leta 1939 dogovorili Italija in Nemčija. Sporazum se je nanašal na pokrajine Trentinsko - Južna Tirolska, Belluno in Videm. O vprašanju izselitve v Nemčijo se je odločalo tudi v Kanalski dolini – izrazito večnarodnostnem okolju. Glasovalo je lahko tudi slovensko prebivalstvo, ki je možnost odhoda množično podprlo. Poglavje se bo osredotočil na poročanje slovenskega časopisja v Dravski banovini in ZDA o sporazumu in referendumu, v povezavi s slovensko skupnostjo v Kanalski dolini.

Ključne besede: Kanalska dolina, referendum, opcijski sporazum, časopisje, 1939

THE 1939 OPTION AGREEMENT AND REFERENDUM IN THE VAL CANALE THROUGH THE LENS OF SLOVENE NEWSPAPER REPORTING

The chapter examines the Option Agreement and the referendum on the resettlement of the German population, as negotiated by Italy and Germany in 1939. The agreement covered the regions of Trentino-South Tyrol, Belluno, and Udine. The decision on emigration to Germany also extended to Val Canale, a distinctly multiethnic area. The local Slovene population was also eligible to vote and overwhelmingly supported the option to leave. The chapter focuses on Slovene press coverage in the Drava Banovina and the USA regarding the agreement and the referendum, with particular attention to the Slovene community in Val Canale.

Keywords: Val Canale, referendum, option agreement, press, 1939

Marina Sbisà

DINAMIKA ILOKUCIJE IN DISKRIMINACIJA

Poglavje ponazarja avtoričino pojmovanje ilokucije, ki ga je navdihnili Austin in po katerem ilokucija vpliva na deontološke modalne lastnosti govorca in naslovnika (kaj »lahko« ali »morata« storiti ipd.) z medosebnim ali družbe-
nim dogovorom, ki pa predpostavlja intersubjektivno soglasje. Tovrstno poj-
movanje ilokucije omogoča analizo primerov, v katerih gre za prisilo, kjer je
naslovnik podrejen avtoriteti govorca, to pa utira pot predsodkom in diskri-
minaciji. Intersubjektivno soglasje je pomembno tudi za analizo družbenih
dejstev, zlasti vprašanj sožitja in konfliktov.

Ključne besede: ilokucija, prevzem, neravnovesje moči, diskriminacija, in-
tersubjektivno soglasje

ILLOCUTIONARY DYNAMICS AND DISCRIMINATION

The chapter illustrates the author's Austin-inspired conception of illocution, according to which it affects the deontic-modal properties of speaker and addressee (what they "can", "may", "should" or "ought to" do and the like) thanks to interpersonal or social agreement (which in turn presupposes intersubjective recognition). This view of illocution enables us to analyze cases in which impositions are made, and the addressee is subordinated to the speaker's authority, paving the way to bias and discrimination. Intersubjective recognition is also shown to be relevant to the analysis of social facts and particularly to matters of coexistence and conflict.

Keywords: illocution, uptake, power imbalance, discrimination, intersubjective recognition

Paolo Labinaz

POLARIZACIJA IN NASILNA KOMUNIKACIJA: TEORETIČNA PERSPEKTIVA GOVORNIH DEJANJ

Namen poglavja je raziskati, kako lahko polarizacijo in nasilno komunikacijo v spletnem prostoru obravnavamo z upoštevanjem teoretičnih vidikov govornih dejanj. Cilj je pokazati, kako komunikacijske strategije, zlasti trditve, namenjene diskreditaciji in delegitimizaciji nasprotnikov, izkoriščajo in izkrivljajo dinamiko ilokucijskih dejanj, kar povečuje polarizacijo in krepi odmevne komore. S pomočjo Austinovega okvira in primerov iz družbenih medijev želim ponazoriti, kako ta izkrivljanja oblikujejo sovražnost v polariziranih okoljih.

Ključne besede: nasilno komuniciranje, teorija govornih dejanj, odmevne komore, ilokucijska dejanja

POLARIZATION AND VIOLENT COMMUNICATION: A SPEECH-ACT THEORETICAL PERSPECTIVE

This paper explores how polarization and violent communication in online spaces can be approached from a speech-act theoretical perspective. My aim is to show how communicative strategies aimed at discrediting and delegitimizing opponents exploit and distort the dynamics of illocutionary acts, particularly assertions, amplifying polarization and reinforcing echo chambers. Using an Austin framework and examples from social media, I highlight how these distortions shape hostility in polarized environments.

Keywords: violent communication, speech-act theory, echo chambers, illocutionary acts

Vesna Mikolič

TERMINOLOGIJA IN RAZVOJ NAKLONSKE MODIFIKACIJE INTENZITETE

Prispevek obravnava terminološka, teoretska in funkcijska vprašanja naklonske modifikacije intenzitete kot ene osrednjih razsežnosti naklonskosti v jeziku, ki se pojavlja na presečišču semantike, pragmatike in diskurzni študij. Na osnovi slovenske in širše mednarodne jezikoslovne terminologije analizira razmerje med propozicijo in njenimi modifikacijami, razvoj pojma modalnosti ter mesto stopnjevanja v sodobnih semantično-pragmatičnih in diskurzni pristopih. Posebna pozornost je namenjena Toporišičevemu opisu procesa upovedovanja, teorijam vrednotenja in pragmatičnim teorijam vljudnosti. Prispevek pokaže, da modifikacija intenzitete deluje hkrati na propozicijski in naklonski ravni ter ima ključno vlogo pri vzpostavljanju razmerij moči v diskurzu, zlasti v kontekstu nasilnega in nenasilnega govora.

Ključne besede: naklonskost, vrednotenje, modifikacija intenzitete, stopnjevanje, nasilni govor

TERMINOLOGY AND DEVELOPMENT OF MODAL INTENSITY MODIFICATION

This paper examines terminological, theoretical, and functional issues related to the modal modification of intensity as one of the central dimensions of modality in language, which lies at the intersection of semantics, pragmatics, and discourse studies. Drawing on Slovenian and broader international linguistic terminology, it analyzes the relationship between a proposition and its modifications, the development of the concept of modality, and the place of gradation in contemporary semantic-pragmatic and discourse approaches. Special attention is given to Toporišič's description of the process of verbalization, theories of evaluation, and pragmatic theories of politeness. The paper demonstrates that intensity modification operates simultaneously at the propositional and modal levels and plays a crucial role in establishing power relations in discourse, particularly in the context of violent and non-violent speech.

Keywords: modality, evaluation, intensity modification, gradation, violent speech

Maša Rolih

ANALIZA POLITIČNIH TVITOV IN ELEMENTI SOVRAŽNEGA GOVORA V KONTEKSTU PRISELJENSKE PROBLEMATIKE

Poglavje analizira jezikovna sredstva sovražnega govora v političnih tvitih, s poudarkom na diskriminaciji priseljencev in vrednotenju migracijskih vsebin. Na podlagi korpusa Janes TwePO in novejšega (delovnega) korpusa KorpusMigracije raziskuje izraze intenzitete jezika, kot so krepilci in šibilci, ter vzorce nasilne komunikacije. Analiza teh jezikovnih sredstev v političnem diskurzu in opozarjanje na te pojave sta ključnega pomena, saj sovražni govor stopnjuje stereotipe in predsodke ter vodi v diskriminacijo ter polarizacijo družbe.

Ključne besede: sovražni govor, politični diskurz, intenziteta jezika, migracije, diskriminacija

ANALYSIS OF POLITICAL TWEETS AND ELEMENTS OF HATE SPEECH IN THE CONTEXT OF IMMIGRATION ISSUES

This paper analyses the linguistic means of hate speech in political tweets, focusing on discrimination against immigrants and the valorisation of migration content. Drawing on the Janes TwePO corpus and the more recent (working) CorpusMigration corpus, it explores expressions of language intensity, such as intensifiers and mitigators, and patterns of violent communication. Analysing and drawing attention to these linguistic devices in political discourse is crucial, as hate speech reinforces stereotypes and prejudices and leads to discrimination and polarisation of society.

Keywords: hate speech, political discourse, intensity of language, migration, discrimination

Diana Košir

»RABI *DOBRO* SVOJ JEZIK!«: SEMANTIČNO-PRAGMATIČNA ANALIZA AVTORJEVEGA SLOGA SKOZI TEORIJU INTENZITETE JEZIKA

V poglavju bo predstavljena semantično-pragmatična analiza pripovednega sloga p. Hijacinta Repiča na osnovi korpusa njegovih objav v reviji *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (1887–1916). Ob spoznanjih teorije govornih dejanj (Austin, 1975) in teorije intenzitete (slovenskega) jezika (Mikolič, 2020) bo govorno dejanje – nagovarjanje naslovnika v periodičnih člankih – opazovano skozi propozicijo in njene modifikacije, ki vplivajo na intenzifikacijo sporočila ter končno prepričljivost in učinkovitost argumentiranja.

Ključne besede: verski tisk, analiza diskurza, intenziteta jezika, literarna pragmatika, stilistika, korpusno jezikoslovje

»USE YOUR LANGUAGE *WELL!*«: A SEMANTIC-PRAGMATIC ANALYSIS OF THE AUTHOR'S STYLE THROUGH THE THEORY OF LANGUAGE INTENSITY

This paper will present a semantic-pragmatic analysis of the narrative style of Fr. Hijacint Repič on the basis of a corpus of his publications in journal *Cvetje z vertov sv. Frančiška* (1887–1916). Drawing on the insights of speech act theory (Austin, 1975) and the theory of the intensity of (Slovene) language (Mikolič, 2020), we will observe the speech act – addressing the addressee in periodical articles – through the proposition and its modifications, which influence the intensification of the message and the final persuasiveness and effectiveness of the argumentation.

Keywords: religious press, discourse analysis, intensity of language, literary pragmatics, stylistics, corpus linguistics

Miluša Bakrač

ZLORABA PODOBE DRUGEGA V NJEGOŠEVEM DELU *GORSKI VIJENAC*

Poglavje bo obravnavalo diskurz moči na primeru dela Petra II Petrovića Njegoša *Gorski venec* (*Gorski vijenac*, 1847), pri čemer bo v ospredju njegova zloraba v izjavah politikov in vplivnih osebnosti, pa tudi njegova uporaba v izobraževalnem sistemu, kjer prav tako lahko prihaja do zlorab. Analiza bo temeljila na vrsti literarnih in jezikoslovnih teorij, s posebnim poudarkom na Van Dijkovem konceptu mikro- in makroanalize (Van Dijk, 1980) in njegovem pogledu na vpliv ideologije na diskurz (Van Dijk, 2012). Posebej se bomo osredotočili na primer rasistične ideologije in na to, kako se izraža v literarnem diskurzu, kadar je zlorabljena.

Ključne besede: podoba drugega, izobraževalni sistem, medkulturni kontekst, Njegoš

THE MISUSE OF THE IMAGE OF THE OTHER IN NJEKOŠ'S WORK *GORSKI VIJENAC*

This paper will examine the discourse of power through the example of Petar II Petrović Njegoš's work *The Mountain Wreath* (*Gorski vijenac*, 1847) focusing on its misuse in statements by politicians and influential figures, as well as its use in the education system and potential for misuse. The analysis will draw on a range of literary and linguistic theories, with a particular emphasis on Van Dijk's concept of micro and macro analysis (Van Dijk, 1980) and his perspective on the influence of ideology on discourse (Van Dijk, 2012). Specifically, we will focus on the example of racist ideology and how it is expressed in literary discourse when misused.

Keywords: the image of the other, educational system, intercultural context, Njegoš

Dragana Vujadinović

LEGITIMACIJA IN DELEGITIMACIJA PRAVICE DO SPLAVA V IDEOLOŠKO NASPROTNIH DISKURZIH: VERSKI IN FEMINISTIČNI DISKURZ

Namen tega poglavja je opozoriti na nekatere obstoječe načine, ki jih družbeni akterji uporabljajo za spreminjanje obstoječih družbenih praks. Izbrani primeri zelo dobro prikazujejo ideološka stališča, kjer feministični diskurz teži k demistifikaciji ideologij, ki so vzpostavljene z religioznim diskurzom. Van Leeuwenov koncept legitimacije je v kombinaciji s feminističnim kritičnim diskurzivnim pristopom uporabljen za analizo izjav družbenih akterjev, ki sodelujejo pri razvijanju ali omejevanju določenih prepričanj.

Ključne besede: legitimacija, feminizem, splav, verski diskurz, družbeni akterji

LEGITIMATION AND DELEGITIMATION OF THE RIGHT TO ABORTION IN IDEOLOGICALLY OPPOSED DISCOURSES: RELIGIOUS AND FEMINIST DISCOURSE

This chapter aims to point out some of the possible ways social actors use to change existing social practices. Selected examples depict ideological stances in a very well-versed way where feminist discourse tends to the demystification of ideologies that are established through religious discourse. Van Leeuwen's concept of legitimation is used in combination with a feminist critical discourse approach for analyzing the statements of social actors who participate in developing or limiting specific beliefs.

Keywords: legitimation, feminism, abortion, religious discourse, social actors

Irina M. Cavaion

SPODBUJANJE VKLJUČEVANJA IN KULTURNE POVEZANOSTI PREK UČENCEV KOT MENTORJEV JEZIKA, KULTURE IN IDENTITETE: UVODNA ŠTUDIJA

V tem poglavju je predstavljena uvodna študija, katere namen je bil pritegniti manjšinske učence, da prevzamejo vlogo informatorjev, pripovedovalcev in posrednikov ter posredujejo jezikovne, kulturne in identitetne vidike svoje skupnosti večinskim učencem in učiteljem nižjih razredov srednje šole. Poleg tega si projekt prizadeva za skupni razvoj vsebin in metodologij, ki bi manjšinski jezik približale večinskim otrokom, gledano z vidika mladih.

Ključne besede: vključenost in kulturna povezanost, pozitivni medskupinski stiki, novi govorniki manjšinskega jezika, glas manjšinske mladine

FOSTERING INCLUSIVITY AND CULTURAL CONNECTION THROUGH STUDENTS AS TRAINERS IN THEIR OWN LANGUAGE, CULTURE, AND IDENTITY: AN INTRODUCTORY STUDY

This chapter presents an introductory study aimed at engaging minority students to assume the roles of informants, narrators, and mediators, conveying linguistic, cultural, and identity aspects of their community to mainstream lower secondary school pupils and teachers. Additionally, the project seeks to collaboratively develop content and methodologies that would bring the minority language closer to majority-language children, viewed through the perspective of young people.

Keywords: inclusivity and cultural connection, positive intergroup contact, minority language new speakers, minority youth voice

Tina Čok

KREPITEV VEČJEZIČNEGA IZOBRAŽEVANJA: KOGNITIVNO INKLUZIVNA POT K JEZIKOVNI OZAVEŠČENOSTI IN IZOBRAŽEVALNI PRAVIČNOSTI

Študija naslavlja potrebo po okrepljenem večjezičnem izobraževanju v vse bolj jezikovno raznolikih razredih. Predstavlja študijo primera pri izbirnem predmetu Italijanski jezik v hrvaški Istri, kjer je bil preizkušen kognitivno podprt didaktični model z 12 učenci, starimi 12–13 let. Model združuje koncepte medjezikovnega zavedanja, jezikovne relativnosti in sodelovalnega učenja ter krepí jezikovno občutljivost in vključujočo večjezičnost. Kvalitativni podatki, analizirani s pomočjo utemeljene teorije, so pokazali izboljšane reflektivne pedagoške prakse in poglobljeno zavedanje drugačnosti. Ugotovitve potrjujejo potencial modela in vrednost utemeljene teorije za izpopolnjevanje večjezičnih pedagoških strategij in oblikovanje kurikulumov.

Ključne besede: medjezikovno zavedanje, jezikovno odzivno izobraževanje, večjezično izobraževanje, kognitivni model za vključujočo večjezičnost, utemeljena teorija

ENHANCING MULTILINGUAL EDUCATION: A COGNITIVE-INCLUSIVE PATH TO LANGUAGE AWARENESS AND EDUCATIONAL EQUITY

This study addresses the need for enhanced multilingual education in increasingly linguistically diverse classrooms. It presents a case study of an Italian elective class in Croatian Istria, where a cognitively informed didactic model was tested with 12 pupils aged 12–13. The model combines cross-language awareness, linguistic relativity and cooperative learning to strengthen linguistic sensitivity and inclusive multilingualism. Qualitative data analysed using grounded theory revealed improved reflective teaching practices and a deeper awareness of otherness. The findings confirm the model's potential and the value of grounded theory for refining multilingual teaching strategies and curriculum design.

Keywords: cross-language awareness, linguistically responsive education, multilingual education, cognitive model for inclusive multilingualism, grounded theory

Irina Makarova

PREMOSTITEV KULTUR: DVOKULTURNI MODEL POUČEVANJA SLOVENŠČINE ZA RUSKO GOVOREČE UČENCE

Poglavje se posveča praktični uporabi evropskih standardov za medkulturno poučevanje jezikov, in sicer v okviru začetnega pouka slovenščine za rusko govoreče slušatelje. Namen je prikazati prednosti dvokulturnega modela, ki upošteva edinstvene družbene in kulturne značilnosti ciljnega in izhodiščnega okolja. Ta model se razlikuje od posplošenega pristopa, značilnega za jezikovni pouk brez dvokulturne usmerjenosti. Poglavje temelji na rezultatih dveh obsežnih raziskav, izvedenih z rusko govorečimi priseljenci (299 anketirancev) in slovenskimi udeleženci (105 anketirancev). Raziskavi razkrivata področja potencialnih kulturnih konfliktov, ki jih v pedagoških praksah, zasidranih v dvokulturnem okviru, ne smemo prezreti.

Ključne besede: medkulturna pragmatika, vedenjski vzorci, govorni bonton, slovensko-ruski stiki, slovenščina kot tuj jezik

BRIDGING CULTURES: A BICULTURAL APPROACH TO TEACHING SLOVENE FOR RUSSIAN-SPEAKING STUDENTS

The chapter focuses on the practical application of European standards for intercultural language teaching, specifically in the context of introductory Slovenian language instruction for Russian-speaking learners. The aim is to highlight the advantages of a bicultural model that considers the unique social and cultural characteristics of both the target and the source environments. This model contrasts the generalized approach typical of language teaching without a bicultural orientation. The chapter examines the results of two extensive studies conducted with Russian-speaking immigrants (299 respondents) and Slovenian participants (105 respondents). The research reveals areas of potential cultural conflict where pedagogical practices rooted in a bicultural framework are essential.

Keywords: intercultural pragmatics, behavioral patterns, speech etiquette, Slovene-Russian relations, Slovene as a foreign language

Rosana Ariolfo

ITALIJANŠČINA IN ŠPANŠČINA V GENOVSKEM ŠOLSKEM KONTEKSTU MED INTEGRACIJO IN (AVTO)DISKRIMINACIJO

V tem poglavju predstavljam nekaj razmišljanj, ki izhajajo iz različnih raziskav na terenu, opravljenih med letoma 2009 in 2020 v Genovi, mestu v severozahodni Italiji, za katerega je značilna trdno ukoreninjena latinskoameriška skupnost v genovski produktivni strukturi. Iz raziskav je razvidno, da so status jezikov, njihovo dožemanje v situacijah socialnega stika in jezikovna samopodoba v odnosu do lastnega jezika ali njegove variante tri ključni vidiki, ki jih je treba upoštevati, da se jezikovni stik v migracijskih kontekstih uspešno obvladuje.

Ključne besede: jezikovni stik, stik med italijanščino in španščino, integracija, priseljevanje in šola, jezikovni odnos

ITALIAN AND SPANISH IN THE GENOESE SCHOOL CONTEXT BETWEEN INTEGRATION AND (SELF)DISCRIMINATION

In this chapter I propose some reflections arising from various field studies carried out between 2009 and 2020 in Genoa, a city located in north-western Italy, characterised by the now stable rooting of the Latin American community and its insertion into the Genoese productive structure. From the research carried out over all these years it emerges that the status of languages, the perceptions of them in situations of social contact and the linguistic self-perception towards one's own language or variant are three crucial aspects to be considered in order to be able to manage linguistic contact profitably in migratory contexts.

Keywords: language contact, Italian and Spanish in contact, integration, immigration and school, language attitudes

Mateja Eniko, Matej Klemen

KOVIČEV *JUŽNI OTOK* KOT IZHODIŠČE ZA MEDKULTURNO IN MEDBESEDILNO BRANJE: OBRAVNAVA PESMI PRI POUKU SLOVENŠČINE KOT PRVEGA IN DRUGEGA ALI TUJEGA JEZIKA

Poglavje obravnava Kovičevo pesem *Južni otok* pri pouku slovenščine kot prvega (J1) ter drugega ali tujega jezika (J2/TJ) s poudarkom na razvijanju medkulturnega in medbesedilnega zavedanja. Analiza srednješolskih učbenikov za J1 kaže, da ti ne izkoriščajo v celoti medkulturnega in medbesedilnega potenciala pesmi. Za pouk J2/TJ so predstavljene naloge po trifaznem modelu obravnave poezije, ki učence vodijo k razumevanju pesmi prek medbesedilnih navezav na Biblijo ter razlage motivov v različnih kulturnih in zgodovinskih kontekstih, s čimer se razvijata sporazumevalna jezikovna in medkulturna zmožnost.

Ključne besede: slovenščina kot J1, slovenščina kot J2/TJ, poezija, medkulturna zmožnost, medbesedilnost

KOVIČ'S *JUŽNI OTOK* AS A STARTING POINT FOR INTERCULTURAL AND INTERTEXTUAL READING: APPROACHES TO THE POEM IN TEACHING SLOVENE AS A FIRST AND SECOND OR FOREIGN LANGUAGE

This chapter discusses the teaching of Kovič's poem *Južni otok* (A Southern Island) in Slovene as a first (L1) and second or foreign language (L2/FL), focusing on intercultural and intertextual awareness. An analysis of secondary school L1 textbooks shows that they do not fully exploit the poem's intercultural and intertextual potential. For L2/FL teaching, tasks based on a three-phase model of poetry instruction guide students towards understanding the poem through intertextual references to the Bible and the interpretation of motifs in different cultural and historical contexts, thereby fostering communicative language skills and intercultural competence.

Keywords: Slovene as L1, Slovene as L2/FL, poetry, intercultural competence, intertextuality

Maša Rolih , Diana Košir, Vesna Mikolič

CAMUSOV *TUJEC* KOT IZHODIŠČE ZA MEDKULTURNO VZGOJO IN NENASILNO KOMUNIKACIJO PRI POUKU SLOVENŠČINE V SREDNJIH ŠOLAH

Poglavje predstavlja medkulturno obravnavo Camusovega romana *Tujec* po učnem modelu TILKA (Mikolič, 2016). Delo odpira razpravo o konfliktih in družbenih anomalijah na osebni, medosebni in družbeni ravni (identiteta, problematični odnosi, medkulturni stiki in konflikti, stereotipi, nasilje), ki ostajajo aktualni. Raziskana je vloga književnosti pri razvoju kritičnega mišljenja dijakov in ozaveščanju o nasilni komunikaciji (npr. sovražni govor). Poglobljena jezikovna analiza besedila omogoča boljše razumevanje literarnih in kulturnih kontekstov ter spodbuja razpravo o sodobnih družbenih izzivih.

Ključne besede: slovenščina, jezik in književnost, medkulturna sporazumevalna zmožnost, učni model TILKA, medkulturni pristop, analiza diskurza, nenasilna komunikacija

***THE STRANGER* BY CAMUS AS A STARTING POINT FOR INTERCULTURAL EDUCATION AND NON-VIOLENT COMMUNICATION IN THE TEACHING OF SLOVENE IN SECONDARY SCHOOLS**

The chapter presents an intercultural reading of Camus' novel *The Stranger* using the TILKA model (Mikolič, 2016). The novel opens discussion on conflicts and social anomalies at the personal, interpersonal and social levels (identity, problematic relationships, intercultural contacts and conflicts, stereotypes, violence) that remain relevant today. The role of literature in developing students' critical thinking and awareness of violent communication (e.g. hate speech) is examined. An in-depth linguistic analysis enables a better understanding of literary and cultural contexts and encourages discussion of contemporary societal challenges.

Keywords: Slovene, language and literature, intercultural communicative competence, TILKA learning model, intercultural approach, discourse analysis, non-violent communication

Maja Šebjanič Oražem

UČENJE NENASILNE KOMUNIKACIJE NA DRUŽABNIH OMREŽJIH S POMOČJO LITERARNIH BESEDIL

Mladostniki dandanes razmišljajo, se izražajo in komunicirajo na drugačen način kot mladostniki še pred slabim desetletjem. Njihova izbira načina komunikacije je drugačna tako v realnem kot v virtualnem okolju. Vedno večji poudarek mora učitelj zato dajati tudi učenju komunikacije na družabnih omrežjih, ki je pogosto nasilna. V poglavju želimo prikazati učenje nenasilne komunikacije na družabnih omrežjih s pomočjo literarnih besedil pri pouku slovenščine.

Ključne besede: nenasilna komunikacija, družabna omrežja, pouk slovenščine, literarna besedila, *Kot v filmu*, *Povej mi po resnici*

LEARNING TO COMMUNICATE NON-VIOLENTLY ON SOCIAL NETWORKS THROUGH LITERARY TEXTS

Nowadays, teenagers think, express themselves, and communicate in a different way compared to teenagers just under a decade ago. Their choice of communication methods differs both in real and virtual environments. Therefore, teachers must place increasing emphasis on teaching communication on social media, which is often violent. In this chapter, we aim to present teaching non-violent communication on social media with the help of literary texts in Slovene language lessons.

Keywords: non-violent communication, social media, Slovene language lessons, literary texts, *Kot v filmu*, *Povej mi po resnici*

Maja Cergolj

TRENDI NA PODROČJU IZPOSOJE KNJIG: PRIMER GENERACIJE ALFA

Otroci generacije alfa, rojeni med letoma 2010 in 2025, so generacija, ki jo je pandemija COVID-19 in učenje na daljavo močno prizadela, zato so še posebej usmerjeni v digitalno. Kljub temu se šola po pandemiji osredotoča predvsem na uporabo knjig in ne na uporabo tehnologije. Kvantitativna raziskava, izvedena v obdobju med letoma 2020 in 2023 na vzorcu 593 otrok, starih med 6 in 14 let, ugotavlja, da so knjige še vedno pomembno učno sredstvo za otroke, stare med osmimi in devetimi leti.

Ključne besede: generacija alfa, knjige, učna orodja, faze branja

BOOK BORROWING TRENDS: THE CASE OF GENERATION ALPHA

Generation Alpha, students born between 2010 and 2025, is a generation that has been severely affected by the COVID-19 pandemic and distance learning, and therefore, is particularly digitally oriented. However, post-pandemic school still mainly focuses on using books rather than technology. Quantitative research on a sample of 593 students between 6 and 14 years old in the period between 2020 and 2023 identifies the age between eight and nine years old as the period when books are still relevant as teaching tools.

Keywords: Generation Alpha, books, teaching tools, reading stages